

Izhaja v Gorici vsak četrtek opoldne. Velja do 31. dec. 7 L, pol leta 5 L, četrt leta 2'50 L, mesečno 1 L, za inozemstvo do 31. dec. 10 L. Na naročila brez dopolnane naročnine se ne bomo ozirali. — Posamezne številke v Gorici in na deželi stanejo 15 stotink. Uredništvo: ulica Carducci 4, uprava ulica Vetturini 9.

GORIŠKA STRAŽA

Rokopisi se ne vračajo. Oglasi, katere se mora vnaprej plačati, se računajo v širini enega stolpa in en mm visoki za enkrat 30 stotink. Za večkrat po dogovoru. —

Izdaja konsorcij »Goriške Straže«. Odgovorni urednik: Josip Vimpošek. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetturini šte. 9.

Hudodelci.

Lani za novo leto se je sešla mirovna konferenca v Parizu, in spoštljivo, vsaj v začetku, se je svet oziral na njo. Tam so se zbrali zastopniki zavezniških zmagovalnih držav, prvi ministri Francije, Anglije, Italije, in Japonske, tja je prišel tudi sam Wilson iz Amerike, katerega je svet pozdravljal kot svojega odrešitelja. Bil je napovedan boj imperijalizmu, militarizmu, ki se imata odpraviti, in beseda »samocdločba« je kakor blagovest hitela po svetu od mesta do mesta, do zadnje kočice v zadnji vasi. Kakor pred veliko svečanostjo se je svet držal mirno in resno ob začetku konference, misleč si, zdaj pojde zares, vse moralne pridobitve velike svetovne vojne se bodo zdaj uveljavile, in mir se bo razlil po svetu in kot balzam hladil in ozdravil vse težko zasekane rane.

Pa svet se je varal. V Parizu niso pršli ljudje, ki bi resno mislili s svetom, ki bi svetu hoteli dati mir, marveč so prišli tja možje, ki so hoteli uveljaviti le svojo moč nad premaganci, utrditi svoj imperijalizem, ki so ga prej obsojali na Nemčiji, prišli so, da storijo narodno hudo. Ni hudodelec le tisti, ki sedi v ječi, hudodelci zamorejo sedeti tudi za mizo mirovne konference.

In res, v kar je svet upal, na kar je skoraj prisegal, in za kar je svet orožje odložil, to so tam v Parizu vrgli pod mizo in pohodili, vseh 14 Wilsonovih točk so vrgli v koš. Samocdločbo so porinili v peč, pravičnost postavili v kot, v Parizu se v zavesti moči le diktirajo mirovne pogodbe na hrbitih premaganih narodov. To čutijo na živem mesu vsi premaganci, katerih zastopniki stopijo pred mirovno konferenco kakor zločinci, katerim se vušča le ena pravica, da smejo poslušati smrtno obsodbo svojega naroda, in le ena dolžnost, da gredo domov to obsodbo izvrševati.

In to dela na mirovni konferenci par oseb, ki so oblastnejši in mogočnejši, kakor je bil sploh kdaj kak vladar na svetu. Zgodovina ni še vidala večjega zlodejstva, kakor je sedanja mirovna(?) konferenca. Pet oseb drži v rokah premagane narode in jih veže in mrcvari, kakor to dela mesar s zaklanimi pujski.

Tukaj se odreže od enega naroda pol milijona ljudi, tam od drugega naroda dva milijona, tam zopet tri milijone ljudi, pohabljeni se pusti narode ležati na tleh, brez moči, brez pravice, brez pogovora za nadaljno življenje. In vse to se godi na konferenci »miru« v imenu pravičnosti in kulture.... Res, večjih hinavskih hudodelcev ni videl svet na enem kupu! Zgodovina sama, ki je že vse doživela, strmi nad tem ravnanjem, in gleda čudeč se zdaj na te absolutne diktatorje, češ, kako si to upate, in gleda zopet čudeč se na premagane narode, češ, kako to prenašate!

Imperijalistično Nemčijo je bilo treba vreči na tla, a danes ti konferenčni imperijalisti daleč prekašajo Nemčijo. To je najkrutejša igra z narodi, ki vendar niso zgubili svojega ponosa in svoje volje do življenja. Zato je največja ironija, če se govori o miru, ko se seje seme novih krvavih vojsk!

Kakor je zgodovina dolžna dognati krivice in hudodelce svetovne vojne, tako bodo tudi krivični diktatorji mirovne konference stali pred njo vedno kot — hudodelci!

Dovolj je tega.

Nikjer na zasedenem ozemlju niso tako ostro začrtane narodnostne meje, kakor ravno na Goriškem. Kar je vzpetega sveta, je naseljen po Slovincih, ravnina in nižina pa po laškem, odnosno furlanskem elementu. Na vzpetem svetu pa bivajo Slovenci kompaktno, ne pa sporadično, kakor predstavljajo navadno Lahi svetu priliko naše dežele onim, ki ne poznajo naših razmer.

Vsa krajna imena na ozemlju, v katerem bivajo Slovenci so pristno slovenska, navzlic temu, da skušajo Lahi dokazati rimski izvor tega ali onega imena. Nasprotno dobimo na Goriškem ravno prvotne oblike imen, ki dokazujejo davno starost teh imen, ker so se tekom časa fonetični pojavi izobrazili in spremenili. Spo-

minjamo n. pr. na vprav staroslovenske oblike imen »Dombrava« pri Prvačini in »Damber« pri Kronbergu, pa »Daber« pri Št. Viškigori, ki se pojavljajo vsi v staroslovenski obliki. Druga imena po Goriškem so zopet ohranila označevanja, ki niso več dandanes v rabi živega jezika. Tudi ta dokazujejo starost obstanka krajevnih imen, obenem pa tudi starost naselitve Slovencev po Goriškem.

Ves trud naših protivnikov je bil vedno naperjen v to, da kolikor mogoče izkvarijo in spremenijo naša krajevna imena, s tem pa ustvarijo podlago za trditve, da niso ti kraji slovenski in da so se Slovenci tu naselili še le v najzadnejši dobi po prizadevanju bivše vlade. Že nad 70 let so sistematično kvarili naša krajna imena laški tzv. zgodovinarji. Da jih diči pri tem delu skrajno neznanje slovenskega jezika, je samoobsebi umevno. Tržaški zgodovinar Kandler je nekaterim polubog, dasi so njegovi podatki, zlasti kar se tiče rimske dobe, glede Primorske, skrajno nezanesljivi in netočni. Na vsakem našem grču je videl rimske utrdbe in postojanke, kjer so kasneje resni zgodovinarji dognali bivališča iz predzgodovinske dobe, t. zv. »gradišča«, kž so glede zgodovine Primorske velike važnosti. Kandler je mrzil slovenska imena do skrajnosti. Vso svojo surovost in sovraštvo do slovenskih imen je pokazal v svojem Discorso sul Timavo, 1864 l. Zato je vsako slovensko ime prekrščeval po svoje »nella lingua nobile«, pri tem pa pokazal, da nima najmanjšega pojma o slovenskem jeziku. Dovolj kaže to ime Vólnika, hriba na Krasu, katerega je prekrstil v Monte Lunaro = volneni hrib; da se imenujejo Vólnik vsi oni hribovi šircom Primorske, Slov. Benečije in drugod, koder se voli pasejo, tega seveda v svoji »skromnosti« ni vedel.

Njegovemu zgledu so sledili v teh 70 letih vsi različni zgodovinarji in lažigodovinarji, kartografi in drugi, zlasti tudi avstrijske oblasti, ki so vsi pačili naša pristna krajevna imena, kdor je pač več mogel.

Še bolj nego kdaj prej, se vrši to pačenje v zadnjem času. Med vojno je izšlo polno laških brošur in knjižic, čigar glavni namen je izkvarjenje in dokazovanje »pristnega laškega značaja naših krajev«. Pečali se bomo o priliki z njimi, ker zaslužijo pisatelji, da se razkrinka pred svetom njih popolnoma negativno najprimitivnejše znanje jezikoslovja. Ustanovili so celo pri laški vladi poseben oddelek, ki se je na debelo pečal z izkvaritvijo topografskih imen naših krajev.

Plod takega delovanja je tudi zemljevid o »Carsia Giulia«, ki ga je sestavil pros. dr. Maria Baratta. Izkvarjenja imen dosejajo tu že svoj višek. Živ krst se ne more spoznati v tem gozdu pristno abruških in sicilianskih imen. Ali se sanja mogoče Bricem, kje je **Višnovigo**, **Senesalina**, **Colmo**, **Vercoglia**? Pač pa pozna vsak briski otrok kraje Višnjevik, Snežetce, Hum, Vrhovlje! Ali vedo Kanalci, kje so kraji **Sobriacco**, **Marchi**, **Luvisca**, **Pederiva**, **Uscieri**, **Stregna**, **Gessegnacco**, **Monte Acuto**? Vsak pa prav dobro ve, kje je Šeberljak, Markiči, Lovešče, Podbreg, Kušcerji, Srednje, Jesenjak, Ojstri hrib. Banjškarji gotovo mislijo, da so ti kraji tam doli kje v Siciliji, ko slišijo imena: **Massegnacco**, **Campolongo**, **Aj Larghi**, **Caschieri**, **Ferriere**? Niti na um jim ne pride, da so to: Mešnjak, Široka njiva, Širokarji, Kušcerji, Bate! Trnovčan te pogleda debelo, če ga prašaš, kje so kraji, gore in doline: **Carbonari**, **Costa Pietrosa**, **Aj Tedeschi**, **Poncallo**, **Frigido**, **Gran Ciglione**, **M. Cervegnacco**, **M. Basso**, **Valfreda**, **Grotta freda**, **M. Calvo**, **Belvedere di Tribussa**, dasi ti ve takoj povedati, kje so Voglarji, Kamnbreg, Nemci, Poncala, Mrzovec, Veliki Rob, Črmenjak, Malagora, Mrzla draga, Mrzla rupa, Goljaki, Zeleni Rob! Prašaj Čepovanca, če ve kje je **M. Cavallina**, dasi prav dobro ve, kje je slavnoznanja »Kobilca«. Ali ve pošten Cerkljan, kje je »Circonico«, Grahovec, kje je »Favale«? Trebušar bo iskal tam doli kje v Kalabriji **Rio Catene** in **M. Carpino**, niti na um ti mu ne prišlo, da teče potočič »Hotenje« mimo njega, in da se nad njim dviguje ponižni »Gabrov hrib«. Pošteni »Pšenkar« v svoji samoti tam pri Jagrščah niti ne sanja, da so mu nadeli tako pesniško ime »**Frumentara**«, takisto se ne zavedajo »La-

zarji« na Bukovem, da se odslej zovejo »Ronchi«, Podmelčani, ki so prisiljeni iti na vlak, so se pač sprijaznili s spako »Piedimelze«, da ima pa Podmelec v laščini še drugo ime, se lahko prepričajo, če grejo v svojo prijazno frakcijo »Colmo di Podmenza«, pardon, če grejo na bližnji »Hum«.

»Kozarsko« pri Volčah je sicer vojska uničila, da ga ni več nikjer, zato pa obstoja »Caprile«. Stari »Hoteškarji« se bodo v grobu obrnili, ko bodo izvedeli, da so kdaj bivali v »Ottesca«.

In kako so srečni prebivalci v Volčjdragi pri Št. Petru! Če gredo na pošto, pridejo v »Vociadruga«, če gredo na postajo, pridejo v »Valvolciana«, če pa iščejo svoj kraj na zemljevidu, dobe ga tam zaznamovanega »Auzza draga«. In Dornberžani? Če imajo opraviti z vojaštvom, so doma iz »Dorinberga«, če gredo na vlak, prihajajo na postajo »Montespino«!

Pa kaj bi naštevali toliko teh izkvarjenk! Burka je to, nevredna kulturnih ljudi. Ako je naloga dvatisočletne kulture, da nam vzamejo to, kar so nam naši pradedi pustili skozi tisočletja, piskamo na tako kulturo. Ako je to atribut tiste avtonomije in zlate svobode, ki jo nam obetajo, vemo da bo pač vse skupaj odgovarjalo postopanju, ki se ga sme uporabiti napram kakim Abesincem in Tripolitancem, pa ne napram zrelemu narodu. Naša krajna imena so slovenska in taka morajo ostati. Podkrepija jih je zgodovina poldruga tisočletja, ista zgodovina, ki zabeležuje natančno vse krivice in nikdar ne pozabi maščevati se nad nedolžnimi storjenih krivic. Nemčija in Avstrija nam služita za zgled.

Mi smo tu doma in tu ostanemo. Gorica se imenuje prvič v zgodovini kot slovenska vas. Versa v Furlaniji, danes si je pofurlanena, se imenuje v zgodovini »Versia sclavica« — slovenska Versa. V Števerjanu so v dvanajestem stoletju bili nekateri posestniki, ki so prodali samostanu sv. Marije pri Ogleju svoje vinograde, njive in travnike. Njih imena so se glasila: **Bislav**, **Budin**, **Dobruška**, **Kova**, **Stojan**, **Zdebor** itd. Pri prodaji so med drugimi pričali **Volkonja**, **Tihonja**, **Budinja** in **Gostinja**. Isti samostan je imel na svojih posestvih slovenske kolone. Tako n. pr. v Pertevlah kmeta po imenu **Dobročajen**, v Alturi **Ivana** in **Mistiborja**, v Montesinu **Radula**, v Tercu **Janeza**, itd. (Zapisnik Hermelinde, opatice samostana sv. Marije pri Ogleju, zapisan okrog l. 1181.).

Nadaljevali bi lahko z zgodovinskimi dokazi, pa zato je še čas. Za danes samo ugotovimo, da hočem živeti po svojih kulturnih potrebah, kot kulturni narod in ne kot kakšno manje vredno afriško pleme. Zato pa zahtevamo tudi spoštovanje naših krajevnih imen, ki se niso spremenila skozi poldruge tisočletje, pa se tudi zdaj ne bodo, navzlic vsakemu prizadevanju. »Narod bo vedno stal«, pravi neka slovenska pesem v proroškem duhu.

Važno za begunce.

Uradni »Osservatore Triestino« je 17. t. m., št. 87., objavil naslednjo naredbo generalnega civilnega komisarja:

A. Svobodna vrnitev je dovoljena beguncem v naslednje kraje:

V goriškem političnem okraju občine: Avče, Ajba, Banjšice, Bate, Anhovo, Deskle, Ozeljani, Kojško, Renče Šempas Vogrsko, Trnovo, Lokovec pri Kanalu.

V gradiškem pol. okraju občine: Št. Lovrenc v Moši.

V tržiškem pol. okraju občine: St. Peter ob Soči, San Canciano, (brez vasi S. Canziano.)

V sežanskem pol. okraju občine: Komen, Gorjansko, Kobilja glava, Mavhinje, Nabrežina, Pliskovica, Zgonik in Gabrovica.

V tolminskem pol. okraju občine: Trenta in Srpenica in vasi Spodnji, Srednji in Gornji Log, občini Log in Žaga Spod., Soča Gor. in oddelki imenovanih občin; vasi Podmelec, Hum, Zadlaz-Žabče, Čadra-Žabče, Zadlaz-Čadra, Ravne-Žabče in Ravne pri Ljubinu v tolminski občini, vasi Bača, Idrija ob Bači, Slap, Roč in Sloper v občini Sv. Lucija, občini Drežnica in Traovo.

B. V naslednjih krajih ni prosta vrnitev beguncem, temveč jo dovoljujejo le v

posebnih primerih prizadeti civilni komisarijati, za Trst pa s strani urada za vojne begunce:

V goriškem pol. okraju: goriška občina, Kanal, Kal, Števerjan, Renče, St. Peter, Ločnik, Opatjeselo, Št. Andrež, Podgora, Solkan, Grgar, Bilje, Miren, Sovodnje in Vrtojba.

V tržiškem pol. okraju občina S. Canciano (vas S. Canciano), Staranzan, Doberdob, Devin, Fogliano, Ronke in Tržič.

V sežanskem pol. okraju občine: Breštovica, Selo, Vojščica in Temnica.

V tolminskem pol. okraju občini Bovec in Čezsoča, vasi Lepenje in Soča Zg. v občini Soča, Predil in Moženca v loški občini iz Zg. Žaga v istoimenski občini, vasi občine Tolmin, Zatoimni, Poljubin, Lubin, Prapetno, Dolje, Gabrije, Volarji in Selce v tolminski občini vas Sv. Lucija, Grudnica, Drobočnik, Lom pri Tolminu, Modreja in Modreje v občini Sv. Lucija, občini Volče in Libušnje.

Begunci, ki prejemajo državno podporo in ki so imeli pred vojno svoje stalno bivališče v pod črko A omenjenih občinah, bodo morali iti na pristojni begunski urad v onem kraju, kjer stanujejo sedaj (na civilne komisarijate, a za Trst na urad za vojne begunce), da jim izdajo potrdilo o prejemani podpori. Takšnim beguncem je določen za povrnitev rok 30 dni računajoč od dneva tega odloka. Tisti, ki se vračajo, si bodo morali preskrbeti potrebne listine, ki jih izdajajo na zahtevo pristojni begunski uradi za prosto vožnjo po železnici in za prost prevoz njihovih stvari. Ko pridejo begunci v svoj domači kraj, bodo morali predložiti v dveh dneh po prihodu neposredno ali potom županstva okrajni politični oblasti svoje potrdilo o prejemani begunske podpore. Begunska podpora se bo izplačevala še za 60 dni, računajoč od dneva povrnitve v svoj kraj. Kdor ne izpolni tega predpisa, izgubi pravico do podpore. V vsakem slučaju pa bodo begunske oblasti trideseti dan po sedanjem odloku ustavile podporo vsem tistim beguncem, ki so imeli svoje stalno bivališče v krajih, kamor je povračanje prosto, bodisi da so se povrnili ali pa ne. Tistim, ki se jim je bilo nemogoče povrniti radi kakega zadržka, bo generalni civilni komisarijat uvaževal le takšne zadržke, ki zaslužujejo posebno vpoštovanje. Ravno tako se bo postopalo tudi z begunci, ki so imeli pred vojno stalno bivališče v pod črko B imenovanih občinah, ako vživajo begunsko podporo in ako se jim sploh dovolji, da se lahko povrnejo.

Trst, dne 17. aprila 1920.

Generalni civilni komisar:
Mosconi.

Dopisi.

Idrija. — V Idriji smo imeli v presledku 3 dni 2 javni prireditvi. O njih hočemo kratko poročati, ne da bi ocenjevali vrednost podanih del.

Zenska C. M. podružnica je uprizorila Desetnico in Palčke. Uprizoritev je bila nad pričakovanje dobra in hvaležni smo članicam C. M. podružnice, da so nudile s to mladinsko prireditvijo deci in odraslim toliko lepega in čistega veselja. Pohvaliti moramo zlasti obe materi, ki sta pokazali ob prvem nastopu nadpovprečne zmožnosti za oder. Grajati se pa morajo zamudljivci, ki so s svojo kasarnostjo in ropotanjem s stoli motili predstavo. Tudi trušč v odmorih nam ni ugajal, ker se je le preveč kosal z močjo godbe. Na lepakih smo pogrešali imena avtorjev, ki so bili na sporedu. Sicer pa: Prireditve je bila kulturni čin.

Nekaj dni nato smo bili pri koncertu tukajšnjega Salonskega orkestra. Spored je obsegal godbo in petje. Orkestralne točke so zelo ugajale in so žele odkritosrčno pohvalo. Najboljši so bili nastopi pijanistinj ge. Pirnatove. Najmanj nas je zadovoljil ženski četverospjev, ker je bil prvi sopran na škodo harmonije premočan. Ker ne prejemamo domačih revij in lepovednih listov, so nam podobne prireditve odidih v duševnem mrtvilu. Zato želimo, da salonski orkester zopet kmalu nastopi in nam nudi več slovenskih skladb, kakor smo jih slišali sedaj. Ne razumemo, zakaj je prišla na spored latinska pesem, ko imamo mnogo lepših slovenskih. Pritoževali so se, ker so prodajali vstopnice po preji, ko so bili lepaki nalepljeni. Da ne

bo več pritožeb, bi bilo najbolje, da se pridojijo na lepkih natančno naznani kraj in čas, kje in kdaj se vstopnice dobe. Potrebno pa je, da pridejo vse vstopnice v to razprodajo.

Obe predstavi sta bili dobro obiskani, kar naj vzpodbuja društva k vztrajnemu delu, ker občinstvo je postalo lačno kulture.

Medo Kosak.

Dol-Otlica, Velika dirka za tatovi!
Cvetni teden je bila neka hiša v Zadlogu posebnost. Več udov družine je uže pomrlo in ta teden so pokopali uže odraslega sina. Ob rani uri so odnesli mrliča na pokopališče. Ker je ostala hiša skoro prazna, porabila sta dva tatova to priliko in odgnala iz hleva kravo. Ko pride domača hčerka molziti, vidi, da je odgnana — vkradena — krava. To je revič tako pretreslo, da mrtva pade na tla. — Mrtvoud na srce je končal mlado življenje. Misli moramo nesrečno mater prišedši od sinovega pogreba. Tri nesreče, trije strašni udarci. — Po raznih poizvedbah je doznala nesrečna mati, da so odgnali tatje kravo proti občini Dol-Otlica. Ona in nek sorodnik sta sledila govoricam in prišla na Otlico, kjer je bila krava prodana nekemu krojaču. Ta je kupil kravo pod ceno in ker je imel vsled tega razne pomisleke, je dal prodajalcema — tatovoma — le 800 L, ter izjavil, da dobe še ostali skupiček po enem tednu. V tem času je pa krojač prodal kravo I. Č. na Dol in ko je zvedela uboga kmetica, kje se nahaja sedaj njena krava, pohitela je v »Kavarno« Ivana Černigoj, kjer je v resnici počivalo njeno živinče.

Mogočno je sedel na stolici naš kavarnar Janez Černigoj in ugibal koliko bo skupička in koliko dobička, ko pride ženska in vpraša po kravi. — Naš Janéz, ki je — mimogrede povedano — poln muh in dovtipov — se zdrsne, pomežika svoj boljši polovici in pravi: »Ej, ženka moja, pri tej kupčiji bo menda nekaj smradu!« Stopivši v hlev zakliče Zadlogarica: Liska, liska! — in kravica pravi veselo zamuka, ko zagleda svojo gospodinjo. — Ta prizor je našega kavarnarja Janeza tako iznenadil, da je ženo prav »salamenski« vprašal: »I, odkdaj Vam pa ta kravica tako lepo odgovarja?!« To vprašanje je napravilo bučen smeh! — Dogovorjeno je bilo, da se počaka na tatove. Ti so res prišli določenega dne po ostanek skupička, ali, oj, groza! — Vse je bilo pripravljeno na sprejem. Eden tatov je bil takoj prijet, a drugi je zbežal. Za tem je bila pravcena dirka. Vse je vpilo: primite! primite! — Ljudje, ki so bili ravno na polju pri delu, pustili so živino, ter hiteli za tatom. Koli, vile, sekire so bili bojno orožje. — Ogorčenje je bilo strašno. Pepe z Njive jo je pihal bos s steklenico v roki, a teta Frka je skakala s polentarjem in na vse grlo kričala: »Le daj jo, le daj jo!« — mislila je namreč, da love lisico, ki je ukradla njeno putko »čučko«. Slučaj je hotel, da tat prisopihava ravno pred teto Frko tam za Obrekovco in ko ga za zagleda hitro vpraša: »Ali ste jo?« — Tat je pa mislil, da govori teta o ukradeni kravici, zato hitro odgovori: »Ne jaz, oni, oni jo je!« — Aji teta, ki je bila uverjena, da se govori o lisici, hitro pravi: »Prav je, da ste jo, prav je tako!« — Prokleta, ta je res lepa, misli si tat. Ta ženica pravi, da smo prav storili, če smo vkradli kravico; drugi nas hočejo pojesti — pobiti, to je res narobe svet in kdo more vstreči vsem ljudem!

Bilo je mnogo veselih in lepih prizorov, ko so konečno vlovili tatova in ju izročili pravici.

Iz zapadnih Brd. Dne 23. t. m. smo spremili k večnemu počitku pokojnega g. Martina Kabaj, veleposestnika iz Belca (Gradno), kateri je po dolgi in mučni bolezni mnogokrat previden s sv. zakramenti, popolnoma udan v voljo božjo svojo dušo izdihnil. Pogreba se je udeležilo veliko število iz vseh slojev in krajev briskega ljudstva, zlasti je bil cvet briske inteligence mnogoštevilno zastopan. Sprevod je vodil z asistenco sedmih drugih duhovnikov Biljanski dekan preč. g. Lud. Kumar, ki mu je v cerkvi sv. Petra v Nozmem posvetil v slovo nagroben govor, ki je segal udeležencem globoko v srce.

Saj ni čudo, da žalujejo po tem vrlim mazu, skoro vsa Brda, kjerkoli je bil poznan. Zguba je velika. Pokojni mož je bil globoko veren, več let cerkveni ključar in cerkveni pevec. Kjer je šlo za izvršitev kake dobre in obče koristne stvari, jo je znal p. g. Martin z le njemu lastnim pogumom izvršiti. On se je ravnal pesnika S. Gregorčiča »Dolžan ni samo kar veleva mu stan, kar more to mož je storiti dolžan.«

Zapustil je žalujočo udovo s šestimi nepreskrbljenimi otroci. Bog jih tolaži in podpira. Pokojniku pa želimo večni mir in pokoj, ter da bi Bog mnogo njemu enakih pl. značajev obudil v naših Brdih.

Iz braniške doline. V zadnjem dopisu »Iz braniške doline« v zadevi aprovizacijske komisije so pomotoma na koncu izostala imena članov iste komisije: Franc Kos, Anton Vrtovč, Florijan Furlan.

Politični pregled.

Mirovna konferenca v San Remu. — Edno samo dejanje ima beležiti konferenca v San Remu, namreč, da so tam Turčijo raztrgali na kose, ali kakor se danes pravi, da so tam rešili turško vprašanje. Po Turčiji gotovo nobeden ne toži, saj pomeni to ime še danes strah in grozo za naše slovensko ljudstvo, ki je bilo skozi stoletja ogroženo in mučeno po tem krvooločnem narodu, in vsak Slovenec drži danes z Wilsonom, naj se Turka prežene iz Evrope, in če bi bilo mogoče, tudi iz tega sveta. Pa to je vse, kar je storila mirovna konferenca v San Remu, da je polomila in zdrobila turški polumeseč, ki ne bo več svetil na političnem obzorju. Če bo kdo pomnil San Remo, ga bo pomnil Turak. No, če omenimo še, da je konferenca s posebno noto pritisnila na Nemčijo, da mora brez pardona v polnem obsegu izpolniti mirovno verselsko pogodbo, potem je tudi res vse, kar so konferenčni izletniki dognali tam v San Remu.

Kaj je hotela Nemčija — Ona tiči še vedno globoko v militarizmu. Po verzalski mirovni pogodbi sme Nemčija v celih svojih državah pod orožjem držati le 100.000 soč. Pa ne more pozabiti svoje prejšnje velike vojaške moči in je poslala vrhovnemu svetu mirovne konference noto, v kateri prosi, naj se ji dovoli, število 100.000 soč. mož vojaštva zvišati na 200.000 mož. Slabo je naletela. Zavezniki, pa ne njeni, so ji odgovorili, da tega nikoli ne prepušče, ker Nemčija že danes ne drži pogojev mirovne pogodbe, katero so njeni delegati podpisali, in če Nemčija se ne bo strogo držala svojih obveznosti, da bodo zavezniki prisiljeni zasesti del nemškega ozemlja v poročstvo, da tako zagotove izvršitev versalske mirovne pogodbe. Zavezniki so tudi sklenili, poslati nemškemu kanclerju posebno noto, naj določi svoje delegate, ki se imajo 25. maja sniti v mestu Spa s člani vrhovnega sveta, da se ti poslednji natančneje pouče o položaju nemške republike glede izvršitve mirovne pogodbe.

Člani vrhovnega sveta so pač pripravljani, razpravljati z nemškimi delegati o vprašanjih, ki tičejo nestrane nemške zadeve in tudi gospodarsko povzdigo Nemčije. Toda Nemčija mora vedeti, da zveza zaveznikov je tako močna, kakor je bila za časa vojne, in da edini pogoj, da zavzame Nemčija zopet svoje mesto v političnem svetu, je ta, da je zvesta in odkritosrčna v obveznostih, ki jih je sprejela z mirno pogodbo, katero je podpisala.

V težke in ostre krepnje neusmiljenih rok je prišla Nemčija po svojem porazu, in zastoj išče izhoda iz svojega žalostnega in sramotnega položaja.

Kako pa je tam v ruhrski kotlini, v nevtralnem ozemlju, v katero je bila udrta Nemčija? »Agentia Havas« poroča, da je predsednik nemške delegacije sporočil mirovni konferenci, da je Nemčija iz ruhrske kotline odpoklicala vojaštvo in ga tam skrčila na 17 tisoč mož, kakor to veli določba iz meseca avgusta leta 1919.

Jadransko vprašanje. — Oj, to ja dransko vprašanje! Vije se in vije, kakor prava morskaka, od jedne konference do druge se plazi, pa rešitve ne najde nobene. Bilo je to vprašanje v Parizu, prešlo je v London, razpravljalo se je o njem tu in tam, a ko je čakalo rešitve v San Remu forej na domačih italijanskih tleh, ni prišlo to vprašanje tam niti v razgovor.

Židane volje je prišel Nitti v San Remo, veselo se šetal po Sanremskih prostorih, kakor bi imel rešitev jadranskega vprašanja že v žepu, pa na domačih tleh je bil postavljen v kot. Pričakoval je, da bodo zavezniki vsaj v Italiji, torej v njegovi domači hiši imeli toliko etikete, toliko obzirnosti do njega, da rešijo že mučno jadransko vprašanje, pa ne, niti na mizo ni prišlo, o njem niso niti govorili, odložili so je do prihodnjega(?) sestanka mirovne konference. Vsak dan so časopisi oznanjali: jutri se proglasi rešitev jadranskega vprašanja, nazadnje pa se je glasilo: odloženo, odloženo!

Kako se je neki to zgodilo? Trumbič se je vse naenkrat od nekje izkopal in pisal Nittiju pismice, naj brez jugoslovanskih delegatov ne rešijo jadranskega vprašanja, da on ni mogel odgovoriti na zadnja vprašanja italijanke vlade, ker je vsled železničarske stavke v Jugoslaviji pretrgana vsaka zveza med Belgradom in Parizom, ker je vlada države SHS tačas odstopila in ni zato imel navodil in pooblastil za v San Remu. Tudi bi samostojna odločitev in rešitev jadranskega vprašanja znala neugodno vplivati na prihodnje odnose med Italijo in Jugoslavijo. Gospedje naj še počakajo, ker on, Trumbič, hoče zopet stopiti v stik direktnih pogovorov med obema državama.

In Trumbič je zmagal. Nitti je bil res na tem, da posili v San Remu rešitev jadranskega vprašanja na podlagi določitve z dne 9. decembra 1919, ki sprejme Wilsonovo črto z vmesno samostojno reško republiko med Italijo in Jugoslavijo, pa je zopet vse splavalo po morju.

Nitti se je Trumbičevim besedam udal in izjavil, da je pripravljen še enkrat stopiti v direktna pogajanja z jugoslovansko delegacijo. Rekel je poročevalcu »Matina« v San Remu: »Trumbič prosi, da bi mogel razpravljati še z menoj, predno vrhovni svet definitivno proglasi rešitev jadranskega vprašanja. Naravno, ne morem drugače, kakor da ugodim taki prošnji. V bistvu, memorandum« z dne 9. decembra 1919 ni dajal zadoščenja Jugoslovanom, za katere je ustanovitev vmesne države pomenjala izgubo velikega števila sorojakov, katere jim pa pripoznava nota zaveznikov z dne 20. jan. tekočega leta.

Tako je jadransko vprašanje zopet odrinjeno, kdo ve kam in kdo ve za koliko časa. Mirovna konferenca v San Remu se je razšla, ministerski predsedniki so 27. t. m. odpotovali vsak na svoj dom. Doma se pa italijanski listi pričakajo med seboj, ali je Nitti prav ravnal ali ne, da se je udal Trumbiču. Počakajmo, kakor smo vajeni čakati.

Komunistični izgredi v Ljubljani. 24. t. m. je izbruhnila v Ljubljani od soc. del. organizacije napovedana generalna delavska stavka. Okoli 8 so se začele valiti močne skupine štrajkaških proti Novemu Udmatu, kakor zbirališču za nameravani pohod proti središču mesta. Kakor cenijo očividci, je bila zbrana velika množica stavkajočih, približno do 4000. — Načrt stavkajočih je bil prirediti demonstrativen obhod po mestu ter se zbrati na prostoru pred »Slonom« in vlado. Od zborovanja vračajoči se delavci so našli Zaloško ceto pri koncu Leonišča blizu gestilne pri »Majarončku« zastraženo od policije in orožništva. Množica je zahtevala prost dohod v mesto ter začela vpiti in zvižgati, ko je orožništvo to hotelo zabraniti. Orožništvo je napravilo s puškami zapore in je hotelo potisniti navaljujočo množico nazaj. Iz množice je letelo gosto kamenje na kordon ter je bilo že takrat nekaj ljudi lahko ranjenih, ker je padlo kamenje med množico. Položaj je postal čim dalje kritičnejši. Najprej je hotelo orožništvo z nasajenimi bajoneti navaliti na množico. Ta pa se je zagnala proti kordonu in začelo se je pravo hitro streljanje iz revolverjev. Orožništvo je na to utretilo v zrak, ker se pa množica ni umeknila, je bilo prisiljeno nameriti orožje na ljudi. Kakih 10 korakov od vhoda v Leonišče so obležali prvi mrtvi. Padla je pri tej priliki tudi petletna punčka Josipina Hočevarjeva, ki so jo prinesli v mrtvašnico deželne bolnišnice, a jo je oče dal takoj odnesti na svoj dom. Ob polc 11 je vojaštvo zasedlo Zaloško ceto in zastražilo oni del ceste, kjer so ležali mrtvi in ranjeni. Strogo je bilo prepovedano vsakemu razven uslužbencem Leonišča in deželne bolnišnice približanje na mesto, kjer so padle žrtve. Konsistorijalni svetnik Kalan je stopil iz Leonišča na Zaloško ceto, da previdi umirajoče. Neka ženska pa ga je pobila na tla in neki možki ga je ležečega začel pretepati s palico po glavi. Lotiti so se ga še drugi in le s težavo se je posrečilo konsistorijalnega svetnika spraviti vsega krvavega v Leonišče. Tudi zdravnik dr. Krajca je množica napadla, a on je vedel ljudstvo prepričati, kako važno je delo zdravnikov ravno v tem težkem času. Istotako sta dr. Šlajmer in dr. DeFrance-schi stopila med ljudstvo ter nevstrašeno vršila svojo zdravniško dolžnost, obenem pa pomirjevalno vplivala na razburjene mase. — Pri teh nemirih je ostalo 13 mrtvih, 21 oseb je bilo ranjenih. Med mrtvimi je 12 moških in 1 otrok.

Turško vprašanje se je te dni reševalo na mirovni konferenci. Prodlji je Lloyd George s svojo trdno voljo, da se Turčija raztrga na kose. Silno skrčeni Turčiji ostane Carigrad, kjer ostane lahko tudi sultan, medtem ko je Wilson odločno za to, da se Turka izžene iz Evrope. Od Turčije so se odtrgali Arabci, Armeni Kurdi, Sirijci. Arabci bodo pod protektoratom in pod gospodarskim izkoriščanjem Anglije, Armenija se osvobodi, Smirna se izroči Grčiji, Turčija se mora razorožiti, z endno besedo — Turčija, nekdanja velika Turčija, strah Evrope, je skoro da izginila.

Pa kar tako mirno noče tudi Turčija izginiti s političnega pozorišča. Mladoturški general Tajat Djazet se je postavil na čelo vojaškega gibanja v evropski Turčiji. Pcklical je pod orožje vse od 18. do 35. leta in izdal razglas, s katerim poziva vse Turke, naj se zberejo okoli polumeseča, da rešijo demovino. To so sicer zadnji klicji in giblajji umirajočega, a vendar bodo Turki pred koncem napravili še marsikakšno preglavico zaveznikom četam.

Za obnovev gospodarskih odnosov z Rusijo je sklenil vrhovni svet zaveznikov, da začne oficijelna pogajanja s komisijo, kateri predseduje Krasin in katera se danes nahaja v Kopenhagenu. Iz te komisije je izključena oseba Litvinov-a, t. j. zavezniki delegacija ne razpravlja z Rusijo, če je on v komisiji.

Amerika zastopana na mirovni konferenci v San Remu. — Poslanik Zedinjenih držav je dobil iz Washingtona navodila, ki ga pooblašajo, da se udeleži mirovne konference v San Remu.

Kje in kdaj se bodo nadaljevali razgovori med Italijo in Jugoslavijo? Trumbič in Scialoja, kakor poročaj listi, se čim prej snideta v Stresa(?), da doženetata pogajanja gledé jadranskega vprašanja. — Scialoja je mnenja, da je mogoče direkten sporazum za rešitev jadranskega problema. Sporazum naj bi se dosegel že do 5. maja, ko se zopet otvori italijanski parlament.

Domače vesti.

Jožef Komjanc je bil žrtev avtomobilske nesreče, ki se je pripetila med Bledom in Lescami. Pokojnika, za katerim žalujejo vsi, ki so ga poznali in ljubili kot učitelja in zvestega Sokola, so pokopali v Ljubljani, kamor ga je šla spremljati k večnemu počitku tudi deputacija goriške sloj. mladine. Mir prahu Tvojemu, dragi in nepozabni Jože! Preostalim pa naše najiskrenejše sožalje!

Matura za učiteljske kandidate in kandidatkinje je pričela v ponedeljek. Za gimnazijce prične pismena matura prihodnji ponedeljek. Gimnazijci nižjih razredov naj se takoj osebno prijavijo v »Malem Demu«, ker se izpraševalna komisija razide že 8. maja.

Jugoslovensko odpustništvo iz zasedenega ozemlja je odpotovalo v San Remo, in sicer Dr. Wilfan, Dr. Podgornik, g. Spanger. Tam so v ponedeljek predsedniku konference izročili kratko spomenico, v kateri so razložili resnične, dejanske razmere v zasedenem ozemlju ter želje in zahteve jugoslovanskega prebivalstva, ki je resnična ogromna večina prebivalstva tega ozemlja.

Vsem onim, ki še hranijo žigosan jugoslov. denar. Vse one naše ljudi, ki so se že priglasili v našem uredništvu s potrdilom od županstva, da hranijo doma — v Jugoslaviji žigosan denar, obveščamo tem potom, naj se zgledajo do 15. maja od 9 ure dopoldne v našem uredništvu (Gosp. ulica, Korenova hiša). S seboj naj prinesejo zopet potrdilo od dotičnega županstva, da so prinesli ta denar kot begunci domov in da jim ni bilo mogoče predložiti ga pravočasno v kolekovanje. S seboj naj prinesejo tudi vse žigosane bankovce.

Ker je v naši deželi še par sto tisoč kron tega denarja in ker je naš namen da omogočimo izmenjavo teh kron v dinarje, naj se zgledajo naši ljudje pravočasno in najkasneje do vstevši 15. maja.

Nazaj, begunci, nazaj! — Pod tem naslovom je »Edinost« te dni priobčila krasen članek, v katerem obsoja grdo in nenarodno ubežanje mnogih goriških gospodov, ki so jo po okupaciji Italije naših dežel popihali v Jugoslavijo. Ves članek je popolnoma na mestu, ker vse naše goriško-slovensko prebivalstvo z žalostjo in srdom obsoja ta pobeg slovenske inteligence, ki je, skrbeč za lastne koristi, prepustila goriško ljudstvo same njegovi usodi. Naj tukaj navedemo iz »Edinosti« le mal odlomek iz tega znamenitega članka »Ed.« piše: »Ne, posebnega junaštva pač niso pokazali vsi tisti, ki so brez sile in potrebe pustili na cedilu naš narod v zasedenem ozemlju, in ravno tako ne posebnega rodoljubja. In vendar marsikdo med njimi, ki je tu nosil neprenehoma narod na jeziku in ga je prav tedaj, ko bi bilo najnujnejše treba njegovega dela tu pri nas, vzela noč, se je tam zunaj z največim ponosom trkal na svoje junaške prsi in, v imenu svojega »mučeništva«, ne presil temveč zahteval najgloblje in seveda zvrhano — korito! Tako je prišlo potem, da tu pri nas ni čuti drugega o njih, kot najostrejših obsodbe, tam zunaj pa jih gledajo po strani in burke njihovi tamošnji tovariši in vistniki, češ, prišli ste nam odjedat težko pričakovani kosček boljše kruha. Odtod potem ono nezadovoljstvo na obeh straneh ono zaviranje in zabavljanje, ki zavzema že tak obseg, da se mora človeku, ki prihaja preko premirne črte, z onim idealnim rodoljubjem, ki smo si ga znali in si ga hočemo ohraniti tu na naših vročih bojnih tleh, naravnost gabit, ga komaj čaka trenutka, da se vrne iz one zabavljajske Sodome in Gomore zopet na čista domača tla.«

To so pač bridke in trpke besede, a popolnoma zaslužene. A vendar se »Edinost« obrača do teh narodnih zbegličev in jim kliče: »Nazaj begunci, nazaj vsi, samo ne vi koristolovci, kajti naš narod v zasedenem ozemlju potrebuje samega sebe, ljudi z jasnim čelom, čistimi rokami, čutečim srcem in neupegljivo voljo. Vrnite se taki; narod vas nujno potrebuje!«

Res je to, in mi vsi to želimo. A marsikdo si ne bo upal in marsikoga bo sram se povrniti, ker ljudska sodba je težka. Vendar, kdor pride skesan in z dobrim namenom — dobrodošel!

Nesreča z granato. — V nedeljo je ponesrečil v Ločniku z granato neki Valerij Brajdot, 21leten mladenič iz Moše. Granata ga je raztrgala na kose tako, da niso mogli najti vseh delov njegovega trupla. Ostanke so prinesli v rakvi na ločniško pokopališče, kjer je bil pokopan.

Čebelarji poučeni tečaj. — Čebelarji, dne 2. maja t. l. ob 9h predpoldne se bo vršil čebelarji tečaj pri čebelnjaku Dr. Jos. Ličana v Gorici Via Orzoni št. 31 z naslednjim dnevnim redom: 1. Društvena organizacija, 2. O rojenju čebel, 3. O prednosti Znidaršič-Albertijevega parja Čebelarji, udeležite se zborovanja v velikem številu! Predsednik.

Zavarovance proti škodam po požaru opozarjamo, da naj radi negotovih razmer, v katerih sedaj živimo, ne prenašajo zavarovanj od slovenskih zavarovalnih družeb na tuje zavode, nasprotno priporočamo posestnikom, da naj sklepajo nova zavarovanja le pri slovenskih zavodih in sicer »Croatia« ali »Slavija«, ki imata svoja zastopstva v Trstu. To je v našo gospodarsko in narodno korist!

Izginil. Zadnjič smo poročali, da je Jožef Bandelj iz Podgore odšel predpreteklo nedeljo z doma in se do danes še ni povrnil. Vse iskanje je ostalo brezuspešno. Orožniki in domači in grugi so prehodili, preiskali in preklicali celo goro Kalvarijo in okolico, a njega ni; tako čudno, tako skrivnostno je izginil. Če bi kdoendar dobil za njim kako sled, naj to sporoči njegovemu bratu, Blažu Bandelju v Podgori.

Izobraževalno društvo »Soča« pri Sv. Luciji priredi v nedeljo 2. maja ob 3½ uri pop. v gostilni pri Vugu predavanje o krščanskem socializmu.

Učiteljsko društvo za goriški okraj bo zborovalo v četrtek dne 6. maja t. l. ob 10 uri predpoldne v Gorici Corso Verdi št. 32 (Hiša Centralne poštolnice).

Dva spomenika, v podobi obeliska, je dala italijanska vlada postaviti v goriški okolici, in sicer v Oslavju in na gori Kalvariji nad Podgoro. Kakor vedo poročati laški listi, bo odkritje spomenika v Oslavju letos 4. maja, onega na Kalvariji pa najbrž ne pred 9. avgustom.

Za zasedeno ozemlje. — Italijanski finančni minister je za zasedeno ozemlje zopet odkazal 110 milijonov lir.

Opozarjamo na novo slovensko stavbeno podjetje Maksimilijana Poberaj v Gorici na Kornu 1. (Glej oglas).

Zgubila se je zlata zapetnica (bracet). Pošten najditelj naj jo prinese v knjižarno Katoliškega tiskovnega društva v Gorici.

Darovi: P. n. g. Anton Zucchiati, župan v Medani je izročil za Šolski Dom znesek 60 L kot volilo pok. g. Franca Zucchiati z Medane.

Bog obilo plaččaj!

P. n. g. Teodor Hribar je odstopil veljkodušno vse sejnine pri Centralni poštolnici in sicer 130 L za Šolski Dom in 100 L za Slov. sirotišče.

Dar. Svatje g. Antona Uršič in g. Oj. roj. Hrast v Stanoviščih, darovali za sklad »Goriške Straže« L. 24.—

Razno.

Kako bo 1. maja? — Kakor druga leta, bo delavstvo tudi letos obhajalo 1. dan maja s tem, da opusti vsako delo in da priredé njih voditelji shode. Cesar ni bilo druga leta, se govori, da bodo letos opustili svojo službo tudi železničarji in poštni in brzojavni uradniki(?).

Železničarska stavka in splošna stavka v Jugoslaviji. — Promet na vseh progah državne železnice v Sloveniji je bil te dni skoraj popolnoma vstavljen, delo je skoraj povsod počivalo. Minister za promet je pozval vse železničarje in uslužbence, naj se takoj vrnejo na delo, in kakor hitro bodo to storili, hoče tudi on pričeti pogajanja z delegati železničarjev z ozirom na njihove materialne zahteve. — Od nedelje vlada v Ljubljani in po vsej Sloveniji popoln mir. Stavka se je zelo ublažila in v najkrajšem času je pričakovati popolnega rednega obrata v vseh železniških in drugih obratih.

Stavka v Benetkah. V soboto je v Benetkah vladala popolna stavka. Prišel je v benške zapore mlad italijanski oficir kot preglednik ter si dal odpreti celico, v kateri je sedel zvezan jetnik. Oficir ga pozove, naj vstane pred njim. Ta obsedi. Kaj bi zvezan človek še vstajal pred kakim častnikom! A poslednji ni bil takih misli. Ker jetnik ni pred njim vstal, je častnik potegnil revolver in ustrelil jetnika v glavo, tako da je kmalu na to umrl. Divja besnost se je polastila vsega prebivalstva, ko je zvedelo za ta nečloveški čin in v znamenje protesta je celo mesto popolnoma ustavilo vse delo. Zdej pa oficirček študira v celici, kam privede človeka z napuhom združeno zverinstvo.

Stavka trgovskih pomočnikov. — V ponedeljek so začeli stavkati v Trstu trgovski pomočniki, ker niso njihovi gospodarji ustregli njihovim zahtevam. Kaj pa zahtevajo? Pomočniki zahtevajo osem tednov dopusta na leto, gospodarji naj položijo v naprej na kaki banki kapital za desetmesečno njihovo plačo za slučaj, da propadajo, in poleg tega zahtevajo še povišanje plače. Ker gospodarji niso ugodili tem njih-

ovim zahtevam, so vsi trgovski pomočniki v Trstu v ponedeljek začeli štrajkati.

Štrajk natakarijev in točajeve. — S I. majem so napovedali štrajk vsi natakariji, točaji in sploh uslužbenci restavracij, gostilen, buffetov itd., ako se jim ne dovoli pet lir plače na dan in 25 odstotkov od vsakega dnevnega skupička. Napitnine naj se pri tem odpravijo in eventualno tudi vrhne službene obleke.

Kaj pa na Ruskem? Med tem, ko zdaj tu zdaj tam skoro cel svet štrajka, se tam v Rusiji pridno dela. Tam ne poznajo osem urnega delavnika, ampak v sovjetski Rusiji se dela po 12 ur na dan, in vse tekmuje med sabo v delu za gospodarsko obnovo in povzdigo dežele. Pretekli teden so imeli v petrograjski guberniji »poljedelski teden«, to se pravi, vse delo celega tedna je bilo posvečeno samo popravil in prireditvi poljedelskega orodja za pemladanska dela na polju. Cela provincija je razdeljena v mnogo oddelkov in v vsakem oddelku so v teku tovarne s potrebnim osobjem za popravljanje in prirejanje poljedelskega orodja. Vsa dela vodi posebna tehnična komisija.

Tako umé Rusija resnost časa in položaja, v katerem se nahaja. V delu išče svoje rešitve, med tem, ko drugod ljudje mrzijo delo, bi radi delali vedno manj ali pa celo nič. A to je pogibelj dežele. Delo je podlaga ljudskega blagostanja, delo je kapital, delo pomenja boljše prihodnost naroda.

Kdaj bo pač konec draginje? Zaradi draginje začnejo delavci, drugi uslužbenci in sploh razni stanovi stavkati. Gospodarji jim morajo zvišati plače, a pri tem sami zvišajo cene blagu in pridelkom. — Tako so delavci zopet tam, kjer so bili prej. Torej začnejo zopet stavkati, kličejo po zvišanju plač in ne nehajo, dokler se jim ne ugodí. To ima za posledico zopet zvišanje cen blagu in pridelkom in tako se ta stvar bori naprej. Draginja izziva štrajk, štrajk povzroči zvišanje cen, to kliče zopet štrajk in tako dalje. Ker se med štrajkom ne dela, je torej manj pridelka, zato je vse dražje itd. Kdaj in kje bo neki končalo to lovenje med draginjo in štrajkom? V neskončnost vendar ne more iti, kajti še to, kar čutimo danes na sebi, je neznosno!

Zadušena na ženitovanjskem potovanju. — Neki Natal Caratelli je v nekem hotelu v Rimu v napadu blaznosti zadušil svojo mlado ženo, s katero se je ravno nahajal na ženitovanjskem potovanju. Nesrečneža so prijeli, ko je mirno kadil ob mrtvem truplu svoje žene.

Vprašanja in odgovori.

J. B. Logatec. Dekret z dne 27. 11. 1919, pravomočan z dnem 30. 11. 1919, ki določa izmenjavo kron po 60%, ni krajevno omejen, in velja za vso zasedeno ozemlje. Ako uradi, ki so svojčas menjali krone, ne doplačujejo 20%, nima to postopanje nobenega upliva na veljavnost gorijmenjenega dekreta. Lahko toraj tirjate 60% dolžnih svot ne glede na to, ali se je pri Vas že doplačalo 20% k izmenjavi ali ne.

Kojško. Dolgove, t. j. enkratne obveznosti, ki so nastale pred vojno, terjate lahko po ključu 60%. Alla pari se plačujejo samo trajajoče in trajne obveznosti, n. pr. najemnine, rente itd. Smisel zakona je: razmerje n. pr. med najemnino in dobrotami, ki jih uživa najemnik, naj ostane neizpremenjeno. Res plačuje najemnik z ozirom na 60% izmenjavo na ta način več, toda tudi prejema več za sadove, ki jih prodaja najmanj alla pari. Enkratne obveznosti pa tirjate sicer samo po ključu 60%, od svoje strani pa tudi plačujete cnake obveznosti po ključu 60%.

H. Č. Vrtovin. Se ne izplača. Opozarjamo zopet, naj se naročniki obračajo na nas samo v važnih vprašanjih.

J. I. Vrtovin. Ako je bila pogodba za lov sklenjena l. 1913 za dobo do vstevši l. 1921 za letno ceno 500.— K, je to trajajoča obveznost, ki se je pričela pred 1. 11. 1919., in ki se ima toraj glasom dekreta z dne 27. 11. 1919., člen VII. plačevati alla pari od dneva, s katerim je bila odpravljena kronska valuta, dalje. Do tega dneva pa v kronah. Zaostali obroki se imajo tudi plačati.

L. S. Livek. Ako Vam je dotičnik plačal kronski dolg po izmenjavi valute v lirah po ljuču 40%, lahko zahtevate doplačilo 20% poviška.

a. č. a. Kot vdovi po padlem vojaku Vam pristojna invalidna penzija. Poleg tega kot begunki begunska podpora, ako se niste v Vašem sedanjem bivališču stalno naselili. Obrnite se s prošnjo na okr. civ. kom., da se Vam zopet nakaže begunska podpora.

Vašemu bratu gre kot 60% invalidu vsekakor več penzije nego 25% invalidom. Ne razumemo, zakaj se je Vašemu bratu izplačala invalidna penzija samo za marec in april t. l. in ne tudi za čas popreje. Naj napraví prošnjo na okr. civ. kom., da se mu naknadno izplača vse, kar mu pritiče.

A. R. Sv. Mihael. Prošnje za vojno odškodnino lahko delate še 1 leto po sklepu miru. Koliko odškodnine dobite, je v zakonu določeno in v Straži šestokrat povedano.

J. K. Trst. Ako je bil dolg plačan v kronah pred izmenjavo kronske valute v lire, je smatrati kot poravnani in ne morete ničesar več doterjati.

Za kratek čas.

Ženske ne vprašaj po njenih letih. — Gospod: »Koliko let imate, milostiva?« Gospa: »Nobenega. Tistih let katere sem imela, nimam več, prihodnjih let pa nimam še.«

Šaljivec. Da vsaj v starih časih niso prišle ženske nekaj časa v nebesa, je razvidno iz skrivnega razodenja sv. Janeza, kjer stoji: »In kake pol ure je v nebesih vladala tihoča.«

V bolnišnici. Zdravnik: »Kako je z bolniki v dvorani št. 12, katerim sem včeraj predpisal zdravlilo?« Postrežnik: »Sest jih je umrlo to noč.« — Zdravnik: »Za božjo voljo, jaz sem sedmim predpisal zdravlilo! — Postrežnik: »Da, gospod doktor, pa sedmi ni zavžil zdravlila, ta živi.«

Posrečena zvičaja. Dva mizarska vajenca sta nesla emaro k nekemu zdravniku in sta upala, da dobita, kakor navadno, od njega lepo napitnico. Pa gospod je bil tokrat na to pozabil. Tedaj pa se začneta oba vajenca strahovito suvati, premetavati in pretepati med seboj, tako, da zdravnik hitro priskoči in vpraša po vzroku tega pretepa. »Tone je vso napitnico sam zase vtaknil v žep!« — vpije Franc. »Ne, ni res, Franc jo je vtaknil!« kriči Tone. — »Vidva si oba delata krivico,« pravi nato doktor in da vsakemu nekaj napitnine.

TEDENSKI KOLEDAR.

M A J.

2. Nedelja, 4. povelik, Atanazij;
3. Ponedeljek, Najbda sv. Križa; Aleksij;
4. Torek, Florijan, Monika;
5. Sreda, Gotard, Pij, pap.;
6. Četrtek, Janez Ev. pred lat. vrati;
7. Petek, Stanislav, Gizela;
8. Sobota, Prikazen Mih. nadangela.

Razglas.

Pri g. Jos. Kamenščeku, gostilničarju v Gorici na Kornu št. 7-8, je pustil nekdo pred dvema mesecema in pol osla. Ako dotični mož (gospodar) se v teku 14 dni ne oglasi, smatra se osla kot lastnina podpisane gospodarja

Josip Kamenšček, gostilničar v Gorici 26. aprila 1920.

Ravnokar došla!

Velika množina šivalnih strojev iz najboljših nemških tovarn za krojače, čevljarje in šivilje in vsi v to stroko spadajoči predmeti. — Lastna mehanična delavnica. — Priporoča se

Tvrdba Franc Saunig, Gorica
Gosposka ulica

:: sedaj Via Carducci št. 25. ::

Novo slovensko podjetje.

S Prvim majem otvorim pisarno avtor. stavb. podjetja za izvrševanje cenilnih operativ, prošnje za vojno odškodnino i. t. d.

Maksimiljan Poberaj
arhitekt, avtor. stavbenik in zaprisežen cenilni izvedenec.
Piazza Edmondo de Amicis št. 1. (na Kornu).

Na novo odprta mizarska obrt

TOPLIKAR & REBER, v Črničah
izdeluje spalnice, pohištvo in stavbena dela.
Cena po dogovoru.

Tehnični juridični urad :
za vojne škode
izdeluje prošnje za odškodnino in predujme — Izvršuje cenitve škode i. t. d.

Inženir **FRANC PARASCANDOLO**
stavb. računovodja **ANTON CANDIAGO**
in **ALEKSIJ PLINIO.**

Provizorični urad „BANCA DEL FRIULI“
GORICA — Corso Verdi 34 — GORICA.

Knjižarna Kat. Tisk. društva

GORICA Montova hiša.

Zaloga na drobno in na debelo
pisarniških in šolskih potrebščin.

slovenske leposlovne knjige, slovnice,
Slovarji i. t. d. :: :: :: :: ::
Cigaretni papir „Abadie“, „Excelsior“,
Union“ i. t. d. :: :: :: :: ::
Svalčice za cigarete. :: :: :: :: ::
Slike z okvirji in brez okvirjev. Rožni
venci, svetinje. i. t. d. :: :: :: ::

BEDNARIK :: priporoča svojo ::

knjigoveznico

Via Croce 6 (nasproti „Solskega Doma“).

IVAN KACIN, GORICA

VIA S. ANTONIO ŠT. 24.

Izdeluje vsakovrstne harmonije za pevška društva, za cerkve, za šole; uglašuje, popravlja in prenavlja cerkvene orglje, klavirje, vijoline itd. Izdelani harmoniji vedno v zalogi. :: :: ::

NAZNANILO!

V nedeljo dne 9. maja t. l. se vrši ob 4. uri popoldne redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Idriji z običajnim dnevnim redom v uradnih prostorih.

Načelstvo

O. BRUGNALLER, GORICA
Nunška ulica št. 3-5.
Prodajalna mrtvaških predmetov.

VELIKA ZALOGA
knjina za rakve vsake vrste.
Lastna delavnica za rakve in vence iz suhih cvetlic, obleke in čevlje za mrtve vsakovrstni žalni predmeti, sveče iz pravega voska; pajčolani, venci in šopki za neveste, birmane in za prvo sv. obhajilo.

VSAKOVRSNE SUHE CVETLICE.
Cena izven vsake konkurence. — Sprejemajo se tudi posebna naročila.

Živec Vinko, Črniče

Trgovina z mešanim blagom.

Toči se najboljša črna, bela vina in vsakovrstne likerje.

POSTREŽBA DOBRA.
cene zmerne.

Spretna šivilja

izurjena v najnovejših krojih se priporoča cenjenim damam v mestu in na deželi,

Brešan Fany, GORICA,
Corso Verdi št. 37.

URAR M. ŠULIGOJ, priporoča sk. občinstvu svojo dobroznano urarsko obrt. Obenem naznanja, da se je preselil v svojo hišo pri državnem kolodvoru.

Goriška zveza gospodarskih zadrug in društev v Gorici

registrovana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici, Corso Verdi 32,
I. nadstr.,

urađuje vsak delavnik od 8. do 12.
in od 3. do 5. popoldne.

Ob sobotah in pred prazniki pop. ter ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Zahvala.

Vsem mnogobrojnim znancem in prijateljem, ki so s sočutjem tešili naše težke dneve, in počastili z venci našega nepozabnega, tako nepričakovano nam ugrabljenega

Jožeta Komjanc

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

V Gorici, 23. marca 1920.

Žalujoča mati in brata.

Avtorizovani tehnični zobozdravnik
ADOLF KOLL

Gorica, Corso V. E. III. št. 11.

I. nadstropje.

naznanja svojim cenj. klijentom, da od današnjega dne dalje je njegov zobozdravniški atelje ob

nedeljah zaprt.

Generalna agentura „Katoliške zavarovalne družbe“ v Gorici, išče krajevne zastopnike pod najboljšimi pogoji. Oglasiti se: Via Luiga 26, ali pa v Gospodski ulici 3, I.

Najlepše birmansko darilo

se kupi pri tvrdki

J. ŠULIGOJ

urarju in zlatarju v Gorici,
Gospodska ulica št. 19.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJÉ

Dr. J. Bačar in V. C. Hansen

zobotehnik

ulica 24 Magglo (prej ulica Tre Rè) št. 9

(v bližini kapucinske cerkve)

ordinirata od 8^{1/2} do 6 ure -- ob nedeljah od 9 do 1 ure.

Brezbolestno izdiranje in plombiranje zobov.

Umetni zobje po najnovejši tehniki.

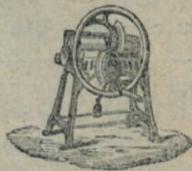
Dr. Bačar izvršuje ravnotam svojo splošno zdravniško prakso.

M. BREZIGAR in SIN

GORICA, Ul. Carducci (nekd. Gospodska ul.) št. 19 (v dvorišču).

Edina založnika kmetijskih strojev in plugov, znamenitih Geških tovarn, se priporočata slav. občinstvu.

Podružnica Ljublj. Kred. Banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obrestuje vloge na knjižice po 3^{1/2} %, na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Nakazila v Jugoslavijo in inozemstvo po dnevnem kurzu.

E. RIESSNER (prej) Pavlin E.

Nunska ulica 10 — GORICA — Nunska ulica 10

nasproti „BELEMU ZAJCU“.

VELIKA ZALOGA

mrtaških rakev, nagrobnih vencev, frakov, umetnih cvetic; posebnih vencev za neveste, cvetic za cerkve, palm. vencev za novomašnike in poroke, mrtaških oblek itd.; papirja in drugih potrebščin za okrašenje rakev, zlatih črk voščenih sveč itd.

CENE BREZ KONKURENCE.

Mladi prešički : Peter Gruden:

od 6 do 10 tednov, kranjske in domače pasme so na prodaj pri: **oskrbništvu grajščine R. Bar. Teuffenbach.**
VIPOLŽE pri Gorici. - Žel. postaja: MOSSA.

Naznanjam,

da sem preložil svoj urad zopet na **Glavni Trg (Travnik) hšt. 17.**

KAROL ČIBEJ,

notar v Gorici.

Gorica - Piazza Grande 6 - Gorica

Priporoča svojo zalogo najboljših vin in mešanega blaga. Postrežba točna in solidna. Po okolici tudi na dom.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJÉ

PAVEL NETZBANDT

SPREJEMA OD 9-12 IN OD 2-5

V GORICI, VIA DANTE ŠT. 12

Veletržca z vinom

BRATA ABUJA GORICA

Via S. Antonio 4 in na Kornu št. 8 (prej Kaučič)

prodajata na debelo

navadna: vipavska, istrska, briska, dalmatinska, furlanska in italijanska vina;

fina vina in šampanjce v butiljkah, maršalo;

raznovrstne likerje, kakor: Fernet Branca, Cognac;

razna žganja (tudi na drobno), Vermouth in špirit.

Ravnokar je došlo vsakovrstno spomladansko blago črno in plavo, primerno za birmance, po zmernih in stalnih cenah. Za obilen obisk se toplo priporoča :: :: :: ::

Andrej Mavrič,

kroj. mojster v Gorici, Travnik 22.

Andrej Golja

Gorica TRAVNIK 21 Gorica

Zaloga vsakovrstnih lesenih izdelkov, kakor: škafov, orn, stolic, sit, rešet in druge suhe robe. — Velika izbira košev in kuhinjskih potrebščin.

Evgen Reja, vinotržec

:: V VIPOLŽAH PRI KOZANI ::

priporoča slav. občinstvu svojo novo otvoreno bogato zalogo brisarskega vina. :: :: :: ::

Pernat Alojzij

naznanja cenjenemu občinstvu, da je

otvoril v Ročlnju št. 2

veletrgovino alkoholnih pijač.

V zalogi ima pristna vipavska, istrska, briska, dalmatinska in druga vina, kakor tudi vermut in žganje. Postrežba točna in solidna.

Drašček Fanny, Gorica

Via Rastello št. 1

trgovina s kolonialnim in mešanim blagom na drobno in na debelo. Dobra moka bela in koruzna, fižol, ječmen itd. Blago sveže. Priporoča se za obilen obisk. --- Postrežba dobra. --- Cene zmerné.

Notar Rudolf Seculin

kanalskega sodnega okraja

naznanja, da ima svoj urad

:: V GORICI ::

Corso Verdi hšt. 39, II. nadst.

Stavbeno podjetje

BRATA TERČELJ, Šturje-Ajdovščina.

Izvršuje vsa v stavbeno - tehniško stroko spadajoča dela.

Sodno zaprisežena cenitev po vojni poškodovanih stavb.

Izvršuje projekte in proračune.

Daje strokovna mnenja v vseh vprašanih gradbeno-tehniške smeri.